

Läs- och skrivlärande i relation till ICF-CY

Ann-Katrin Swärd,
lektor i specialpedagogik

Tre nivåer av literacy

- Emergent literacy – barnets första spontana möte med skriftspråket.
- Basic literacy – barnets möte med läs- och skrivundervisning och där läsning används för att nå kunskap.
- Functional literacy – den skriftspråkliga kompetens som vi använder i vår vardag, när vi möter omgivningens läs- och skrivkrav (Koenig m fl. 1995)

Allmänna läs- och skrivsvårigheter

Exempel på vad en elev kan ha svårt med:

- Symbolfunktionssvårigheter – osäker på vissa fonem.
- Svårt att förstå det som läses.
- Svårt att hålla den röda tråden vid textskapande.
- Stavningsproblematik.

ICF-CY – kategorier och koder, exempel på

- Vid kartläggning av elevens läs- och skrivförmåga förutom de traditionella läs- och skrivtest som oftast görs kan vi också använda ICF för att täcka in flera områden.
- Syn och hörselkategorier (*b 210, b 230*)
- Att lära sig läsa och skriva tillhör grundläggande lärande (*d 130-d 159, främst d 137, d 140, d 145*).
- Det handlar också om att tillämpa kunskapen (*d 160-d 179*).
- Vi kan även koda utifrån psykiska språkfunktioner (*b 167 – b 1671 osv.*)
- Psykiska funktioner t. ex självkänsla/självförtroende (*b 1266*).

Aktivt deltagande i läs- och skrivprocessen genom att eleven:

- - blir medveten om vad som hindrar- vad som är svårt
- - blir medveten om vad som kan göras – vad jag redan kan
- - i alla åtgärder utgå från elevernas önskemål och intressen
- Att ha inflytande i sin egen läs- och skrivprocess relaterar till delaktighet vilket är helt i linje med inflytande dvs. demokrati.
- Självkänslan och självförtroende påverkas genom aktivt deltagande i och över sin egen läs- och skrivutveckling.
- Familjen och hemmet ska också vara delaktiga i hela processen (*d 177, e 310 m fl.*)

2010-12-02

Ann-Katrin Swärd, CHILD

5

Specifika läs- och skrivsvårigheter

- Dyslexi är enligt ICF-CY en kognitiv/språklig störning som innebär negativa konsekvenser för utveckling av läs- och skrivförmåga, vilket i sin tur får negativa konsekvenser för möjligheterna att delta i olika samhälleliga aktiviteter (som t.ex. utbildning).
- Funktionen kan beskrivas med och utan hjälpmedel. Därmed kan också effekterna av hjälpmedlens kompensatoriska effekter värderas.
- Funktionsförmåga kan även anges både på organnivå och social nivå (delaktighet i viktiga livsområden). Funktionen kan beskrivas på detaljerad nivå t.ex. uppmärksamhetsfunktioner minnesfunktioner, abstraktionsförmåga, organisations- och planeringsförmåga m.m. (Myrberg, 2007, Dyslexi - en kunskapsöversikt),

2010-12-02

Ann-Katrin Swärd, CHILD

6

Sammanfattning av ICF-CY – användning i läs- och skrivlärande

- Som ett kliniskt verktyg för att bedöma behoven.
- Som ett redskap för att utforma åtgärder.
- Som ett verktyg för att följa elever över tid.
- Som ett redskap för att tydliggöra värdet och behovet av aktivt deltagande i processen.
- Behöver kompletteras med annat diagnostisk material.